

ACTIEPLAN

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD
OPDRACHTGEVEN EN INKOPEN

2022 - 2025

VOORWOORD

Met trots presenteren we het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Een krachtige oproep om samen te werken aan onze sociale en duurzame doelstellingen. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze verandering teweeg te brengen. Dit actieplan is een routekaart om mee te doen en elkaars kennis en krachten samen te voegen. Zodat de wijze waarop we inkopen het verschil gaat maken om de wereld positief te veranderen. Laten we aan de slag gaan!

Mirjam Wijnja
Wethouder Inkoop

INLEIDING

In 2016 heeft de gemeente Groningen het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend. Dit heeft geresulteerd in het actieplan "Groningen geeft het goede voorbeeld". Hierin is beschreven hoe we samen het gesprek aangaan over duurzame en sociale thema's. Verbindingen die daarbij nodig zijn tussen afdelingen onderling en tussen de gemeente en de leveranciersmarkt. We staan nu op het punt om dit te borgen en verbreden.

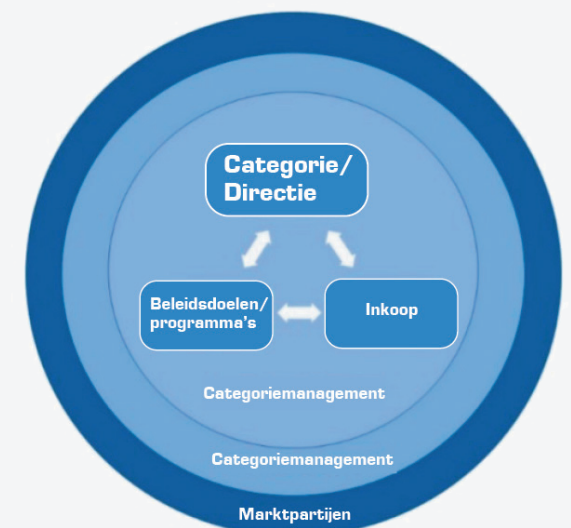
Voor jullie ligt ons actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Onze doelstellingen zijn groot en worden vastgelegd in divers beleid. Hierin is aandacht voor onder andere de lokale economie, innovatie en sociale ondernemers. We kiezen er in dit actieplan voor om ons aan de zes MVOI thema's uit het manifest te houden. Waarbij aandacht is voor de andere beleidspunten. Om invulling te geven aan de thema's zijn diverse werkgroepen gestart. Deze bestaan uit medewerkers van directies, inkoop en beleidsverantwoordelijken. We hebben ervoor gekozen om zowel de zes MVOI thema's nader uit te werken als de Categoriegerichte aanpak te hanteren waarbij nader is gekeken naar de stand van de zes MVOI thema's binnen de categorieën. Bij iedere categorie en iedere inkoop wordt een afweging gemaakt welke thema's waarde kunnen toevoegen. Dit stelt ons in staat om zowel vanuit ambitie en beleid de gemeente als geheel te beschouwen en een aanpak per categorie te formuleren.

WE DOEN HET SAMEN

Door categoriemanagement is de samenwerking tussen directies, inkoop en beleidsverantwoordelijken proactief, efficiënt en effectief. Dit is nodig om de doelstellingen te behalen. We zijn hierdoor in staat om beter en sneller te reageren op onze veranderende wereld.

CATEGORIEËN

1. Afval
2. Communicatie
3. Cultuur
4. Facilitair
5. Financiële & Bancaire producten
6. HRM
7. ICT
8. Openbare Ruimte
9. Sport
10. Vastgoed
11. Vervoer
12. Zorg & Welzijn

INKOOPBELEID & THEMA'S

De gemeente Groningen zet in op alle zes de hoofdthema's binnen het Manifest MVOI. We zien de thema's en onderliggende Sustainable Development Goals als richtinggevend voor de invulling van de beleidsdoelen die in het Inkoop & Aanbestedingsbeleid zijn vastgelegd. Inkoopdoelen als stimuleren van lokaal, regionaal en innovatief inkopen zijn en blijven in iedere inkoop meetellen.

WAT GAAN WE BIJ IEDERE INKOOP DOEN?

Om meer verbinding te krijgen op de MVOI thema's wordt bij iedere Europese aanbesteding een ambitiewebsessie gehouden. Voor iedere categorie is een ambitieweb op categorieniveau ingevuld. Deze wordt vervolgens op het onderwerp van de inkoop specifiek aangepast. Het gezamenlijk invullen van een ambitieweb is belangrijk om het gesprek te voeren over het realiseren van MVOI ambities. Hierdoor maken we de doelen voor de inkoop concreet en werken we de acties verder uit. De opdrachtgevers bepalen het impactniveau per inkoop en zijn transparant over de doelen en acties naar marktpartijen.

Ook voor inkopen onder de Europese aanbestedingsdrempel werken opdrachtgevers en Inkoop samen aan het vaststellen van de te volgen inkoopstrategie. De te volgen strategie wordt voor aanbestedingen boven de € 25.000,- / € 100.000,- voor leveringen & diensten / werken vastgelegd en gerapporteerd.

MONITORING EN RAPPORTAGE

De strategie per inkoop wordt vastgelegd, deze vastlegging gebruiken we voor de periodieke rapportages. De monitoring of de gestelde doelen gerealiseerd worden met gevoerde acties zijn onderdeel van het contractmanagement.

In de volgende zes themabladen is per thema de ambitie aangegeven. Met daarbij het doel wat we willen gaan bereiken met de gestelde strategie en acties.

Klimaat

"het tegengaan van klimaatverandering, vooral door afname van de CO2 uitstoot"

Als het gaat over CO2 reductie binnen de gemeente Groningen wordt onderscheid gemaakt in:

- Scope 1: CO2 uitstoot die rechtstreeks wordt veroorzaakt door de gemeente (bijvoorbeeld uit de uitlaat en CV ketel)
Scope 2: CO2 uitstoot die door onze leveranciers wordt veroorzaakt omdat ze voor ons aan het werk zijn (bijvoorbeeld een aannemer die voor ons werkt)
Scope 3: CO2 uitstoot die ontstaat in de (toelevering)keten van onze leveranciers

Ambitie ligt op stap 4 Borging

Doelen

1. Emissievrije binnenstad in 2025¹
2. Totale reductie CO2-uitstoot op weg naar 0% in 2035²

Strategie

Categorieën ontwikkelen zich van nulmeting naar het ambitieniveau per categorie om een afname van CO2 uitstoot te realiseren.

Acties

- Elektrisch of op waterstof is de norm
- Emissiereductieformulier inzetten
- CO2 prestatieladder 5 certificaat
- Groninger Cityhub voor de last mile
- CO2 calculaties toepassen
- Vastgoed verduurzamen
- Bij RAW bestekken de materialen analyseren op circulariteit en CO2 varianten in onze software

In de tijd

2023

- Onderzoeken mogelijkheid werkgroep Klimaat en Milieu
- Eigenaar thema Klimaat

2024

- Evalueren en bijsturen
- Emissievrij materieel als wens in alle aanbestedingen van Openbare ruimte en Facilitair

2025

- Emissievrije binnenstad
- Verbreden naar andere categorieën
- Categorieën zitten in gewenste stap

¹ <https://ruimtevoorjou.groningen.nl/project/49-verdere-uitwerking-green-deal-stadsdistributie-continu-tot-2025/>

² https://gemeente.groningen.nl/groningen-co2-neutraal-2035_

Milieu

*“Bij milieubewust inkopen gaat het om het voorkomen of minimaliseren van een negatieve impact op het milieu, of het leveren van een positieve bijdrage aan het milieu.
Dit omvat ook biodiversiteit.”*

Dit thema omvat voor ons meer dan milieu en biodiversiteit. Er is aandacht voor een schone bodem, voorkomen van wateroverlast en klimaatadaptatie. Vooral de categorieën die werkzaamheden hebben die plaats vinden in de openbare ruimte kunnen hierbij aan bijdragen.

Ambitie ligt op stap 4 Borging

Doelen

1. Vergroenen³, saneren, storten en voorkomen van restproducten
2. Biodiversiteit stimuleren
3. Voorkomen wateroverlast
4. Reductie lichtvervuiling
5. Klimaatadaptatie⁴
6. Gebruik duurzame materialen
7. Afvalvrije gemeente in 2030⁵

Strategie

Categorieën ontwikkelen zich van nulmeting naar het ambitieniveau per categorie om zoveel mogelijk een positieve bijdrage te leveren aan het milieu en de biodiversiteit.

Acties

- Vergroenen van stedelijke gebieden
- Voorkomen van wateroverlast
- Bewustwording mogelijkheden hergebruik materialen, onderdelen en verpakking
- Duurzame consumptie en start gebruik van bioplastic bekertjes binnen categorie cultuur

In de tijd

2023

- Onderzoeken mogelijkheid werkgroep Klimaat en Milieu
- Eigenaar thema Milieu

2024

- Evalueren en bijsturen
- Inzichtelijk krijgen mogelijkheid hergebruik materialen bij nieuwe aanbestedingen

2025

- Categorieën zitten in gewenste stap

³ <https://gemeente.groningen.nl/groenplan>

⁴ <https://gemeente.groningen.nl/groningen-klimaatbestendig>

⁵ <https://gemeente.groningen.nl/haal-alles-uit-je-afval>

Circulair

"Een circulaire economie is een economisch systeem van gesloten kringlopen waarin grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde zo min mogelijk verliezen, hernieuwbare energiebronnen worden gebruikt en systeendenken centraal staat. Het circulaire systeem kent twee kringlopen van materialen. Een biologische kringloop, waarin reststoffen na gebruik veilig terugvloeien in de natuur. En een technische kringloop, waarvoor product(onderdelen) zo zijn ontworpen en vermarkt dat deze op kwalitatief hoogwaardig niveau opnieuw gebruikt kunnen worden. Hierdoor blijft de economische waarde zoveel mogelijk behouden. Het systeem is dus ecologisch en economisch gezien 'restaurantief'."

De uitvoeringsagenda Groningen circulair 2021-2025 bevat 3 sporen:

1. Bouw
2. Water en sanitatie
3. Afval

Ambitie ligt op stap 4 Borging

Doelen

1. Afvalvrije gemeente in 2030
2. Alle grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken
3. We spreken niet meer van afval maar van grondstoffen
4. 2050 volledig circulair⁶

Strategie

Categorieën ontwikkelen zich van nulmeting naar het ambitieniveau per categorie om zo een bijdrage te leveren aan een circulaire economie.

Acties

- Bewustwording creëren
- Ontwikkelen grondstoffencatalogus
- Gebruik van primaire grondstoffen verminderen
- Hoogwaardiger gebruik van restbronnen
- Herkomst producten
- Met de werkgroep circulair nieuwe ontwikkelingen en kansen implementeren in aanbestedingen en contracten
- Bij RAW bestekken de materialen analyseren op circulariteit en CO2 varianten in onze software
- Gunnen op scheiden van afvalstromen waarbij meer afval als circulaire grondstof kan worden gebruikt

In de tijd

2023

- Gebruikmaken van de werkgroep Circulair
- Eigenaar thema Circulair

2024

- Evalueren en bijsturen
- Circulariteitshub

2025

- De categorieën Afval en Vastgoed zitten in stap 5 Leiderschap.
- Er wordt voor minimaal 15% circulair ingekocht

Ketenverantwoordelijkheid

"Ketenverantwoordelijkheid nemen betekent dat alle betrokken partijen in een productieketen hun verantwoordelijkheid nemen voor goede omstandigheden voor mens, natuur en milieu."

Dit is een nieuw thema in het manifest. Voor de gemeente is het een nieuw maar geen onbekend thema.

Ambitie ligt op stap 2 Pilots

Doelen

1. Meer bekendheid van ketenverantwoordelijkheid binnen de gemeente
2. Borgen van het thema ketenverantwoordelijkheid

Strategie

Categorieën ontwikkelen zich van nulmeting naar het ambitieniveau per categorie om verantwoordelijkheid te nemen in een productieketen.

Acties

- Bewustwording creëren
- Kennis op doen over het thema door contractmanagers
- Deelname aan de E-learning op PIANOo
- Gebruiken van de MVOI risico checker bij Europese aanbestedingen
- Gebruiken van de grondstoffen scanner bij Europese aanbestedingen
- Onderzoeken of er aansluiting gezocht kan worden bij NGO's. Zij publiceren informatie over sociale, milieu- en mensen-rechtenproblemen

In de tijd

2023

- Eigenaar thema Ketenverantwoordelijkheid

2024

- Evalueren en bijsturen
- Ketenverantwoordelijkheid in de pilot fase eisen als uitvoerings voorwaarde

2025

- De categorie Afval wil in stap 4 Borging zitten.
- De categorieën Openbare ruimte en Zorg & Welzijn willen in stap 3 Verbreding zitten

Social Return

"Social Return (SR) is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt."

De gemeente vervuld een voortrekkersrol in de regio door Werk in Zicht en het coördinatiepunt Social Return⁷. De afgelopen jaren is er een verschuiving geweest van social return naar social impact. Waarbij impact beschouwd wordt als een bredere en creatievere toepassing van social return.

Ambitie ligt op stap 4 borging

Doelen

1. In minimaal 46% van de Europese aanbestedingen een social return verplichting
2. Grip krijgen op social return in onderhandse procedures.

Strategie

Categorieën ontwikkelen zich van nulmeting naar het ambitieniveau per categorie om de impact van social return te vergroten.

Acties

- Vergroten van de impact
- Onderzoeken of er een verbreding mogelijk is voor de toepassingsmogelijk heden van social return
- Doorontwikkeling Platform goed Inkopen
- Social return meenemen in markt-consultaties

In de tijd

2023

- Eigenaar thema Social return

2024

- Evalueren en bijsturen
- Accountmanagers social return bij alle Europese aanbestedingen betrekken
- Grip krijgen op social return bij onderhandse aanbestedingen

2025

- De categorie Afval wil in stap 5 Leiderschap zitten.
- Categorieën zitten in gewenste stap

⁷ <https://www.werkinzicht.nl/project/socialreturn/>
<https://www.werkinzicht.nl/project/inspiratie-pagina/>

Diversiteit en Inclusie

“Diversiteit: alle aspecten en persoonskenmerken waarop mensen van elkaar verschillen. Inclusie: de mate waarin een individu waarneemt dat de groep hem of haar een gevoel van toebehoren en ruimte voor authenticiteit geeft.”

Dit is een nieuw thema in het manifest. Groningen is van oudsher een tolerante en gastvrije gemeente. Iedereen is anders en inGroningen is ruimte voor iedereen⁸.

Ambitie ligt op stap 2 Pilots

Doelen

Het creëren van bewustwording binnen (en buiten) de organisatie.

Strategie

Categorieën ontwikkelen zich van nulmeting naar het ambitieniveau per categorie om diversiteit en inclusie uit te kunnen vragen in inkoop.

Acties

- Bewustwording creëren
- Uitvragen in marktconsultaties
- Onderzoeken hoe diversiteit en inclusie meetbaar gemaakt kan worden in aanbestedingen

In de tijd

2023

- Eigenaar thema Diversiteit en Inclusie

2024

- Evalueren en bijsturen
- Een standaard vaststellen voor diversiteit en inclusie als gunningscriterium

2025

- De categorie HRM wil in stap 4 Borging zitten.
- De categorie Cultuur wil in stap 5 Leiderschap zitten.
- Evalueren of diversiteit en inclusie onderdeel is geworden van het inkoopproces

⁸ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Bijlage-Diversiteitsagenda-2-0.pdf>